

**Govor Predstojnice Studijskog centra socijalnog rada prof.dr.sc. Gordane Berc
povodom obilježavanja 70 godina Studijskog centra socijalnog rada,
Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu
22. rujna, 2022.**

Studijski centar socijalnog rada, Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu danas slavi veliki jubilej - 70 godina kontinuiranog obrazovanja socijalnih radnika kao najstariji obrazovni program socijalnog rada na širem području jugoistočne i središnje Europe.

Studijski centar socijalnog rada kakav postoji danas započeo je svoj razvojni put 1952. godine kao dvogodišnji program u okviru Više škole za socijalne radnike koju su osnovali prof. Kamilo Bresler, dr. Eugen Pusić, Valerija Singer, Tatjana Marinić, Irena Bijelić, Marijan Cvetković. Ideja o osnivanju studija socijalnog rada rodila se nešto ranije, pa su navedeni osnivači bili upućeni na studijski boravak na strana sveučilišta u Europi i Americi kako bi zajedno s iskusnim socijalnim radnicima osigurali što bolju kvalitetu obrazovnog programa za socijalne radnike. Iz tog iskustva studijskog boravka na stranim sveučilištima osnivači su nadogradili postojeću viziju razvoja programa obrazovanja socijalnih radnika gledajući trendove fakulteta socijalnog rada u zapadno-europskim zemljama. Prvu generaciju studenata socijalnog rada činilo je 34 studenta koji su bili upisani u ak.god. 1952./53. Nastava je započela 1.3. 1953. kada su završili opsežni građevinski radovi kojima je zgrada prilagođena za potrebe nastave.

- Od 1972. razvija se paralelni sustav obrazovanja socijalnih radnika na dvije razine – dvogodišnji i četverogodišnji studij.
- Od 1982. izvodi se obrazovni program za socijalne radnike kao zajednički studij za socijalni rad na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, a od 1985. isključivo kao četverogodišnji studij.
- 2002. godina predstavlja novu prekretnicu u razvoju SCSR i obrazovanja socijalnih radnika kada se odlukom Senata Sveučilišta u Zagrebu odobrava Poslijediplomski studij iz teorije i metodologije socijalnog rada što je prvi poslijediplomski studij na području socijalnih djelatnosti. Time socijalni radnici po prvi puta postaju ravnopravni članovi sveučilišne zajednice koji mogu aktivno u okviru svoje primarne profesije pridonijeti razvoju društvenih znanosti u Hrvatskoj.
- Od 2003.-2004. uvodi se Bolonjski sustav, a na Studijskom centru studijski program po modelu 4+1 koji se izvodi do danas.

Dakle, od 1952. godine kada je osnovana Viša škola za socijalne radnike kao dvogodišnji program, pa do danas je dug, dinamičan, a često i izazovan razvojni put, na kojem smo izgradili četverogodišnji preddiplomski sveučilišni program i dva diplomatska sveučilišna programa te 4 poslijediplomska specijalistička studija i jedan poslijediplomski sveučilišni doktorski studij.

Naši poslijediplomski studiji otvorili su vrata mnogim socijalnim radnicima i drugim kolegicama i kolegama srodnih struka kako bi proširili svoje stručne kompetencije i napredovali u stručnoj karijeri i to na sljedećim studijskim programima: poslijediplomski specijalistički studij iz psihosocijalnog pristupa socijalnom radu, poslijediplomski specijalistički studij iz supervizije psihosocijalnog rada, poslijediplomski specijalistički studij socijalne politike, poslijediplomski specijalistički studij obiteljska medijacija te poslijediplomski sveučilišni doktorski studij Socijalni rad i socijalna politika.

Socijalni rad je praktično utemeljena profesija i akademska disciplina koja promiče društvenu promjenu i razvoj, socijalnu koheziju, osnaživanje pojedinaca, obitelji i zajednice te se zasniva na humanističkim idealima i ljudskim pravima u skladu s najvažnijim međunarodnim dokumentima čija je potpisnica Republika Hrvatska. Ostvarivanje socijalne pravde, zaštita ljudskih prava, društvene odgovornosti i društvenih različitosti ključna su načela profesije socijalnog rada.

Obrazovanje socijalnih radnika na preddiplomskoj i diplomskoj razini prati upravo ove postulate struke te se u svrhu praćenja potreba za stručnim kompetencijama redovito radi na unaprijeđenju programa na svim razinama. Suvremeni teorijski koncepti socijalnog rada kao profesije i znanstvene discipline, koncepti socijalne politike i socijalnih sustava, modaliteti rada s pojedinim skupinama korisnika te poznavanje pravne regulative temeljne su komponente naših programa. Uz navedeno, obrazovanje socijalnih radnika počiva na čvrsto utemeljenim međunarodnim standardima koje prepoznajemo u četiri važna dokumenta i to su (a) Global Standards for the Education and Training of the Social Work Profession, (b) Global Definition of Social Work, (c) Global Social Work Statement of Ethical Principles i (d) Global Agenda koje promovira Međunarodno udruženje fakulteta socijalnog rada (IASSW) čiji je Studijski centar socijalnog rada dugogodišnji član.

Osim toga, obrazovanje socijalnih radnika usmjereno je na praćenje promjena u društvu koje su u Hrvatskoj u posljednjih nekoliko godina vrlo dinamične, kao u većini zapadno europskih zemalja - od tranzicije, globalizacije i europeizacije, pa do tzv. novih socijalnih rizika koji još nisu dovoljno istraženi, a često su prisutni u današnjem društvu. Stoga je u proteklih nekoliko desetljeća razvoja studijskog programa socijalnog rada vidljivo da je obrazovanje socijalnih radnika u uskoj povezanosti sa strukom socijalnog rada. U tom kontekstu Studijski centar socijalnog rada njeguje dugogodišnju suradnju s brojnim ustanovama, organizacijama civilnog društva, institucijama, tijelima državne i lokalne uprave i samouprave, kako bi osigurala terensku nastavu studentima te što bliži uvid u praksu i praktičan rad socijalnih radnika i drugih stručnjaka s kojima socijalni radnici rade u timu. Tome u prilog govori podatak da Studijski centar socijalnog rada 20 i više godina surađuje s preko 65 različitih organizacija i ustanova unutar i izvan sustava socijalne skrbi, s pružateljima socijalnih i drugih usluga u zajednici, od čega će tim povodom predstavnicima 40 organizacija danas biti uručene zahvalnice za suradnju i podršku tijekom svih ovih godina.

Koliki je interes novih studenata za naše studijske programe najbolje govori podatak da već dugi niz godina prijave studenata premašuju upisnu kvotu, a za 71 generaciju studenata kvote su dodatno povećane tako da u novoj akademskoj godini otvaramo ukupno 360 mjesta na preddiplomskoj i diplomskoj razini što predstavlja svojevrsan izazov, ali i daje poruku o stabilnosti programa i njegovoj održivosti.

U zadnjih nekoliko godina bilježimo vrlo visoku razinu prohodnosti studenata kroz godine studiranja, a završnost studija je također na iznimno zadovoljavajućoj razini što se osobito odnosi na diplomatske studije. Zapošljivost socijalnih radnika je također u porastu, tako da studenti vrlo brzo nakon završetka studija mogu naći posao u struci. Ovi pokazatelji su rezultat kvalitete programa, ali i metoda poučavanja koje sve manje uključuju ex katedra pristup, a sve više interpersonalni i interaktivni pristup te rad u manjim

skupinama kako bi se ostvarili očekivani *ishodi učenja* - koji se uz usvajanje teorijskog sadržaja jako usmjeravaju na stjecanje vještina i kompetencija.

Navedeni pokazatelji su ujedno i rezultat uvažavajućeg i podržavajućeg odnosa nastavnika prema studentima koji se njeguje na našem Studijskom centru. To je ujedno i jedan od značajnih pozitivnih dojmova koje naši studenti nakon završetka studija često spominju - kao i susretljivu studentsku referadu i administrativnu službu - što sam redovito imala prilike čuti na posljednje tri promocije prvostupnika/ica i magistara/ica koje smo ove akademske godine održali za naša 393 studenta.

Studijski centar socijalnog rada Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu ne čine samo studijski programi.

- Tu je i bogati razvoj znanstvene djelatnosti u koji ulazi čitav niz velikih, međunarodnih znanstveno-istraživačkih projekata iz područja socijalnog rada i socijalne politike. Vezano uz publikacije od 2002. do kraja 2021. godine objavljeno je ukupno 27 autorskih knjiga, 178 znanstvenih poglavlja u knjigama i 9 udžbenika koje potpisuju ili supotpisuju nastavnici Studijskog centra socijalnog rada. Svakako treba istaknuti i znanstvene časopise koje izdaje Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, a uređuju ih i vode upravo nastavnici Studijskog centra socijalnog rada. Časopisi izlaze uz podršku resornog ministarstva, trenutno Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike i to su - Revija za socijalnu politiku i Ljetopis socijalnog rada - jedini časopisi koji se bave društvenim temama iz područja socijalnog rada, socijalne politike i drugih srodnih disciplina. Oba časopisa kontinuirano izlaze od 1994. godine i uključeni su u WoS i u Scopus baze, što govori o njihovom značaju u navedenom znanstvenom području, razini citiranosti i kontinuitetu izlaženja.
- Ovdje vrijedi spomenuti i značajan angažman koji nastavnici Studijskog centra socijalnog rada ulažu u razvoj socijalnog rada kao profesije koji se najviše ogleda kroz suradnju s različitim strukovnim organizacijama pri čemu je najznačajnija suradnja s Hrvatskom udrugom socijalnih radnika i Hrvatskom komorom socijalnih radnika. Rezultati ovakve suradnje su provedba različitih projekata, edukacija, zajedničkog rada u radnim stručnim skupinama različitih tijela na nacionalnoj i lokalnoj razini, a posljednji veliki zadatak koji smo zajednički odradili je izrada Hrvatskog kvalifikacijskog okvira za zanimanje socijalni radnik.
- Ovom prigodom je osobito važno istaknuti i rad knjižnice Studijskog centra socijalnog rada koja ima fond od otprilike 14. 000 naslova knjiga, 12. 000 naslova arhivske građe (uglavnom ocjenskih radova), te oko 98 naslova domaćih i stranih časopisa, od kojih su neki jedini primjerci s područja socijalnih djelatnosti. Neki od najstarijih naslova koje knjižnica čuva su:
 - Pravila za ubožke zaklade upravnih občina županije ličko-krbavske. Senj, iz 1896. (anoniman autor);
 - Basariček, Đuro: Konac jedne laži, Tipografija d.d. Zagreb iz 1924.;
 - Ratković, Stjepan: Savremeno staranje za djecu i mladež. Narodna zaštita, Tiskara K. Zemaljske tiskare, Zagreb, iz 1920.;
 - Uredba o zbrinjavanju nezaposlenih radnika, iz 1938. te
 - Propisi o povlasticama socijalnog značaja na železnicama i brodovima u državnoj eksploataciji. Beograd: Središnja uprava a posredovanje rada, iz 1939.

Sve ovo i puno više od navedenog rezultat je rada jedne ne tako velike akademske zajednice od tridesetak nastavnika i asistenata, a prije svega profesora koji imaju puno iskustva i radnog staža, pa je radi kontinuiteta razvoja studijskog centra u svim navedenim smjerovima – od programskog do znanstvenog i društvenog - potrebno provesti stratešku obnovu ljudskih resursa, odnosno zapošljavanje novih kadrova koji će se sustavno kroz godine pripremati za samostalni rad i znanstvenu karijeru.

Na kraju vrijedi reći da smo se kao studijski centar zahvaljujući osnivačima Više škole za socijalne radnike 1952. čvrsto pozicionirali na karti škola socijalnog rada u Europi. Iza ovakve povijesti Studijskog centra socijalnog rada Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu stoje nastavnici, njihov trud i entuzijazam, vizija i inovativne ideje u području razvoja studijskih programa. Monografija o 70 godina Studijskog centra socijalnog rada, Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, 1952-2022. u čijoj izradi je sudjelovala velika većina nastavnika našeg studija, najbolje govori o potencijalima našeg kolektiva, ali prije svega ilustrira bogatstvo razvoja obrazovnih programa, znanstveno-istraživačkog rada te društveno usmjerene djelatnosti.

Ovom prilikom želim zahvaliti prethodnim Upravama Pravnog fakulteta kao i sadašnjoj Upravi pod vodstvom prof. dr.sc. Ivana Koprića, Dekana Pravnog fakulteta na iskazanoj podršci kroz razvojne puteve naših programa na preddiplomskoj, diplomskoj i poslijediplomskoj razini.

Studijski sveučilišni programi socijalnog rada i njihovi ishodi učenja kakve imamo danas na Studijskom centru socijalnog rada Pravnog fakulteta sveučilišta u Zagrebu sasvim sigurno stoje ravno uz bok mnogih fakulteta socijalnog rada u Europi, na što smo osobito ponosni jer nas se prepoznaje kao relevantnu obrazovnu instituciju na ovim prostorima.

Očuvanjem standarda u obrazovanju socijalnih radnika i kontinuiranim unaprijeđenjem kurikuluma preddiplomskog studija socijalnog rada i diplomskih studija socijalnog rada i socijalne politike kao i poslijediplomskih programa naš Studijski centar će sigurno još dugo biti relevantan izbor za obrazovanje budućih generacija studenata.

Srdačno zahvaljujem svima na lijepim željama i čestitkama povodom 70 godišnjice osnutka Studijskog centra socijalnog rada!

Zagreb, 22. rujna 2022.

prof.dr.sc. Gordana Berc
Predstojnica
Studijskog centra socijalnog rada
Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu